

w sprawie oceny programowej kierunku filologia klasyczna prowadzonego na Uniwersytecie Gdańskim na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych, raportem zespołu oceniającego oraz stanowiskiem Uczelni w sprawie oceny programowej kierunku filologia klasyczna prowadzonego na Uniwersytecie Gdańskim na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim, wydaje ocenę:

pozytywną z okresem obowiązywania skróconym do 2 lat

§ 2

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej stwierdza, że proces kształcenia realizowany na Uniwersytecie Gdańskim nie w pełni umożliwia studentom kierunku filologia klasyczna osiągnięcie założonych efektów uczenia się dla studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Spośród kryteriów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787), uszczegółowionych w załączniku nr 2 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, stanowiącego załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., kryteria:

1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się;
 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się;
 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie;
 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach;
 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów
- zostały spełnione częściowo.

Wydanie oceny pozytywnej na okres dwóch lat uzasadniają błędy i niezgodności w zakresie wymienionych wyżej kryteriów, które zostały spełnione częściowo:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Opis efektów uczenia się w odniesieniu do przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie odpowiada koncepcji kształcenia.
Program studiów drugiego stopnia zakładał obowiązkową realizację modułu nauczycielskiego dla wszystkich studentów, w tym absolwentów innych kierunków studiów pierwszego stopnia niż filologia klasyczna, co stanowi naruszenie pkt. 1.4. załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. z 2019 poz. 1450 z późn. zm.), zgodnie z którym studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

są prowadzone jako studia pierwszego stopnia i studia drugiego stopnia, na kierunku którego program studiów określa efekty uczenia się obejmujące wiedzę i umiejętności odpowiadające wszystkim wymaganiom podstawy programowej zajęć. Uczelnia dokonała korekty programu studiów drugiego stopnia polegającej na wyłączeniu z grupy zajęć obowiązkowych dla kierunku modułu nauczycielskiego i utworzeniu specjalności *nauczycielskiej* oraz *translatorskiej*. W warunkach rekrutacji na kierunek na rok akademicki 2021/2022 zamieszczona została informacja o dostępności specjalności nauczycielskiej wyłącznie dla absolwentów studiów pierwszego stopnia na kierunku filologia klasyczna. Uczelnia przedstawiła też obowiązujący od roku akademickiego 2021/2022 harmonogram realizacji programu studiów potwierdzający przyjęcie powyższych zmian. Zmianom w koncepcji kształcenia nie towarzyszyło jednak dostosowanie ogólnych założeń dla kierunku efektów uczenia. Załączony do odpowiedzi na raport zespołu oceniającego „Aneks do opisu kierunkowych efektów uczenia się dla studiów filologii klasycznej drugiego stopnia. Szczegółowy opis wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zawartych w efektach uczenia się odnoszących się do przedmiotów specjalności nauczycielskiej” wskazuje, że do opisu ogólnych założeń dla kierunku efektów uczenia się wprowadzono trzy rozbudowane efekty uczenia się zawierające opis niepowiązanych ze sobą wypunktowanych kompetencji w liczbie od 9 do 17, które w związku z uwzględnieniem ich w ogólnych założeń dla kierunku efektach uczenia się, powinny zostać – niezgodnie z koncepcją kształcenia – osiągnięte przez wszystkich studentów kierunku.

2. Efekty uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie odpowiadają ogólnym i szczegółowym efektom uczenia się określonym w standardzie kształcenia nauczycieli.

Załączony do odpowiedzi na raport zespołu oceniającego „Aneks do opisu kierunkowych efektów uczenia się dla studiów filologii klasycznej drugiego stopnia. Szczegółowy opis wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zawartych w efektach uczenia się odnoszących się do przedmiotów specjalności nauczycielskiej” nie uwzględnia ani ogólnych efektów uczenia się, ani szczegółowych efektów uczenia się określonych w standardzie kształcenia nauczycieli, stanowiąc ich zsyntetyzowaną interpretację z pominięciem m.in. efektów uczenia się w zakresie psychologii i pedagogiki.

3. Efekty uczenia się dla studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku filologia klasyczna nie są dostosowane do właściwego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji i nie określają w sposób jasny i zrozumiały stopnia zaawansowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Efekty uczenia się dla studiów pierwszego stopnia nie są w pełni zgodne z charakterystykami drugiego stopnia dla kwalifikacji na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacyjnej, albowiem zakładają osiągnięcie przez studentów kompetencji „podstawowej”, „elementarnej”, „ogólnej” w zakresie dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne kierunku studiów np. K_W02: „zna podstawową terminologię nauk humanistycznych, w szczególności literaturoznawstwa, językoznawstwa, historii, historii sztuki, filozofii, również – w przypadku wybrania odpowiedniej specjalności – bibliologii”; K_W03: „ma podstawową wiedzę ogólną o terminologii, teoriach i metodologii badań w zakresie literaturoznawstwa, językoznawstwa oraz - zależnie od wybranej specjalności –

z zakresu historii sztuki lub bibliologii, edytorstwa naukowego i wiedzy o teatrze”). Analogiczne nieprawidłowości występują również w opisie szczegółowych efektów uczenia się dla zajęć (np. zapisy: „zna podstawową terminologię nauki o literaturze jako jednej z nauk humanistycznych”, „ma wiedzę ogólną o terminologii, teoriach i metodologii badań literaturoznawczych”, „orientuje się w metodologii badań literackich”, „ma podstawową wiedzę dotyczącą metodologii badań literackich i/lub językoznawczych”, „ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju nauk o starożytności i nowych proponowanych ostatnio interpretacjach zjawisk literackich, kulturowych, językowych”, „ma podstawową wiedzę o tradycji teoretyczno- i krytycznoliterackiej w kształtowaniu historii literatury, znajomość podstawowej terminologii teoretycznej i krytycznej”, „ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych osiągnięciach w dziedzinie literaturoznawstwa”, „potrafi posługiwać się podstawowymi pojęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi właściwymi dla filologii klasycznej”).

Podobnie efekty uczenia się dla studiów drugiego stopnia nie są w pełni zgodne z charakterystykami drugiego stopnia dla kwalifikacji na poziomie 7 Polskiej Ramy Kwalifikacyjnej np. KW_02: „zna terminologię używaną w naukach humanistycznych i potrafi ją wykorzystywać w badaniach nad starożytnością lub obecnością kultury antycznej w kulturze europejskiej” lub K_W04: „ma zaawansowaną wiedzę o różnych aspektach literatury starożytnej oraz – zależnie od wybranej ścieżki programowej – bardzo podstawową wiedzę o niektórych zagadnieniach literatury nowołacińskiej lub wiedzę o tej literaturze zdecydowanie pogłębioną”.

Uczelnia poinformowała, iż we wszystkich obowiązujących sylabusach poprawiono efekty uczenia się dostosowując je do właściwych charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji, co bez wcześniejszej korekty ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się musi skutkować brakiem spójności efektów założonych dla poszczególnych zajęć z ogólnymi efektami założonymi dla kierunku. Uczelnia zadeklarowała też dokonanie szczegółowego przeglądu opisu efektów uczenia się dla specjalności i pełne dostosowanie sylabusów dla zajęć i grup zajęć dla cyklu kształcenia akademickiego rozpoczynającego się w roku akademickim 2021/2022. Podjęte na Uczelni działania mają charakter deklaracyjny, nie zostały potwierdzone stosowną dokumentacją, co uzasadnia podtrzymanie zarzutu.

4. Sformułowane dla kierunku efekty uczenia się nie opisują w pełni trafnie, specyficznie i realistycznie, w sposób umożliwiający stworzenie systemu weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w odniesieniu do wybranej ścieżki kształcenia. Efekty uczenia się dla studiów pierwszego i drugiego stopnia nie są sformułowane w sposób zrozumiały, umożliwiający stworzenie przejrzystego systemu ich weryfikacji. Na jeden efekt uczenia się często składa się kilka efektów odnoszących się rozbudowanych kompetencji, czego przykładem są wspomniane w punkcie 1 efekty w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela, ale też efekt KW_13 na studiach pierwszego stopnia: „ma podstawową wiedzę o powiązaniach filologii klasycznej z pokrewnymi naukami humanistycznymi i społecznymi. Rozumie znaczenie dla badań w zakresie filologii klasycznej tzw. nauk pomocniczych, przynależnych do nauk o starożytności, jak np. wersyfikacja, epigrafika, papirologia, paleografia, archeologia, a również nauk w pełni samodzielnych, które dla badacza starożytności mają charakter pomocniczy, jak geografia. Ma – zależnie od wybranej specjalizacji – elementarną lub podstawową wiedzę z niektórych spośród tych dyscyplin. Ma również świadomość wagi różnych dyscyplin ogólnohumanistycznych, jak np.

logika, estetyka dla prowadzenia badań w zakresie filologii klasycznej oraz dla rozwoju umysłowego i duchowego człowieka”. Uczelnia poinformowała o przeprowadzonym przeglądzie sylabusów zajęć, jednakże pominięcie analizy ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się pod względem możliwości stworzenia systemu ich pełnej weryfikacji czyni podjęte działania nieskutecznymi, co uzasadnia podtrzymanie zarzutu.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. W programie studiów drugiego stopnia nie określono treści programowych powiązanych z kształceniem przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela.
Na kierunku nie zostały określone treści programowe w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela. W odpowiedzi na raport zespołu wizytującego Uczelnia załączyła harmonogram realizacji programu studiów drugiego stopnia, na których prowadzone jest przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela, ale bez określenia treści programowych.
2. Niezapewnienie na studiach pierwszego stopnia specyficznych dla prowadzonych na kierunku specjalności efektów uczenia się i treści programowych dla praktyk zawodowych.
W programie studiów pierwszego stopnia uwzględnione są praktyki zawodowe realizowane w ramach specjalności *wiedza o literaturze, książce i teatrze oraz cywilizacja śródziemnomorska*. Dla zajęć tych nie zostały jednak określone specyficzne, powiązane ze specjalnością efekty uczenia się i treści programowe. W odpowiedzi na raport zespołu wizytującego Uczelnia poinformowała, iż opiekunowi praktyk zlecono przygotowanie sylabusów dla praktyk z uwzględnieniem specyfiki specjalności. Rezultaty tych działań będą widoczne dopiero po ich wprowadzeniu, co uzasadnia podtrzymanie zarzutu.
3. Niezapewnienie w programie studiów zajęć z dziedziny nauk społecznych w wymiarze co najmniej 5 punktów ECTS.
Program studiów pierwszego stopnia nie obejmował zajęć w dziedzinie nauk społecznych w wymiarze minimum 5 punktów ECTS. Wskazane w tym zakresie zajęcia realizowane m.in. *język i kultura Włoch, historia starożytna, historia książki i bibliotek, antyczna geografia basenu Morza Śródziemnego, seminarium dyplomowe*, nie są zajęciami, które można powiązać z dyscyplinami naukowymi reprezentującymi nauki społeczne. Uczelnia zadeklarowała wprowadzenie do programu studiów zajęć z dziedziny nauk społecznych, którym przyporządkowana zostanie określona w wymaganiach liczba punktów ECTS od cyklu kształcenia 2021/2022, jednak nie zostało to udokumentowane. Jednocześnie Uczelnia przedstawiła program studiów drugiego stopnia, który po wyłączeniu z zajęć obowiązkowych zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela nie zapewnia na specjalności translatorycznej zajęć w dziedzinie nauk społecznych.

W odniesieniu do kryterium 3:

1. Zasady rekrutacji na studia drugiego stopnia nie zapewniają kandydatów o kompetencjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie zakładanych dla kierunku efektów uczenia się.
Na studia drugiego stopnia obowiązują zasady rekrutacji, które pozornie zapewniają kandydatów o kompetencjach wstępnych zapewniających osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Absolwenci kierunków humanistycznych i społecznych są przyjmowani na podstawie konkursu ocen na dyplomie. Kwalifikacja na studia dla kandydatów pozostałych

kierunków odbywa się na podstawie rozmowy kwalifikacyjnej z zakresu historii, kultury i literatury antycznej (50%) oraz konkursu ocen na dyplomie (po 50%). W rezultacie na studia drugiego stopnia przyjmowani są kandydaci, którzy ukończyli dowolny kierunek studiów i weryfikacji nie podlegają ich kompetencje odnośnie do znajomości języka łacińskiego i greckiego oraz dyscyplin naukowych, do których został przyporządkowany kierunek. W ramach działań naprawczych Uczelnia przygotowała informacje dla kandydatów w zakresie warunków rekrutacji, którą mają obowiązywać od roku akademickiego 2022/2023. Zgodnie z nimi studia na kierunku filologia klasyczna na studiach drugiego stopnia zapewniają znajomość greki i łaciny pozwalającą na prowadzenie samodzielnej działalności translatorskiej i edytorskiej, biegłość językową i powinny być uzupełnieniem wykształcenia innych kierunków humanistycznych: polonistów, kulturoznawców, historyków, muzeologów, filozofów i teologów. Uczelnia nie określiła przy tym selektywnych zasad rekrutacji zapewniających kandydatów o kompetencjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie zakładanych dla kierunku efektów uczenia się, a przygotowana informacja dla kandydatów nie wskazuje na zmiany w tych zasadach.

W odniesieniu do kryterium 9:

1. Brak publicznego dostępu do programu studiów, w tym treści programowych umożliwiających osiągnięcie zakładanych na kierunku efektów uczenia się.
Uczelnia poinformowała, iż studenci kierunku mają pełny dostęp do sylabusów zajęć zawierających opis treści programowych po zalogowaniu się w ramach Portalu Studenta. Podjęte zostały działania mające na celu udzielenie dostępu dla osób zainteresowanych bez konieczności logowania się do Portalu Studenta poprzez wyszukiwarkę sylabusów na stronie Uczelni. Uczelnia nie określiła terminu wdrożenia zapowiadanych zmian, co uzasadnia podtrzymanie zarzutu.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Na kierunku nie w pełni funkcjonuje obowiązujący w Uczelni wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.
Uczelnia posiada wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, który na kierunku filologia klasyczna nie został w pełni wdrożony, a obowiązujące procedury nie są w pełni wykorzystywane do monitorowania i ewaluacji jakości kształcenia na kierunku na co wskazują uchybienia w zakresie konstrukcji programu studiów, formułowania efektów uczenia się, określania treści programowych. Uczelnia w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego wprowadziła od roku akademickiego 2021/2022 zmiany w programie studiów drugiego stopnia, przedstawiła harmonogram realizacji programu studiów oraz załączyła „Aneks do opisu kierunkowych efektów uczenia się odniesionych do specjalności nauczycielskiej”, zadeklarowała także dokonanie przeglądu obowiązujących sylabusów, zlecenie przygotowania oddzielnych sylabusów dla praktyk zawodowych dla specjalizacji. Wprowadzone działania naprawcze nie okazały się jednak w pełni skuteczne, a poprzez swój punktowy charakter wygenerowały nawet wcześniej nieistniejące nieprawidłowości. Znaczna część działań naprawczych nie została udokumentowana lub została tylko zadeklarowana, a ich skuteczność możliwa będzie do oceny po upływie dwóch lat.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej zobowiązuje uczelnię wymienioną w § 1 do realizacji następujących zaleceń:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Uwzględnienie w opisie założonych dla kierunku efektów uczenia się opcjonalności określonych koncepcją kształcenia ścieżek kształcenia.
2. Uwzględnienie w opisie efektów uczenia się ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się określonych w standardzie kształcenia nauczycieli.
3. Dostosowanie efektów uczenia się dla studiów pierwszego i drugiego stopnia do poziomu określonego w charakterystykach Polskiej Ramy Kwalifikacji.
4. Sformułowanie opisu efektów uczenia się ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się oraz efektów dla zajęć oraz grup zajęć, tak aby w sposób jasny i zrozumiały wskazywały na wiedzę, umiejętności i kompetencje absolwenta i umożliwiały stworzenie przejrzystego systemu weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Opracowanie treści kształcenia w programie studiów drugiego stopnia w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela.
2. Określenie uwzględniających specyfikę specjalności efektów uczenia się i treści programowych dla praktyk na studiach pierwszego stopnia.
3. Zapewnienie w programie studiów zajęć z dziedziny nauk społecznych w wymiarze minimum 5 ECTS.

W odniesieniu do kryterium 3:

1. Zapewnienie na studiach drugiego stopnia zasad rekrutacji zapewniających kandydatów o kompetencjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie zakładanych dla kierunku efektów uczenia się.

W odniesieniu do kryterium 9:

1. Zapewnienie publicznego dostępu do programu studiów, w tym programów poszczególnych zajęć prowadzonych na kierunku filologia klasyczna, które zawierają opis treści programowych.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Pełne i efektywne wdrożenie na kierunku kompleksowej koncepcji kształcenia i programu studiów implikujące trwałość i skuteczność przyjętych działań naprawczych.

Pozostałe kryteria zostały spełnione.

§ 3

Zalecenia powinny być zrealizowane w terminie do końca roku akademickiego poprzedzającego rok, w którym przeprowadzone zostanie powtórne postępowanie oceniające, wskazany w § 4.

§ 4

Uchwała nr 1005/2021
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 21 października 2021 r.

Z uwagi na zaistnienie okoliczności przewidzianych w pkt 3.2 załącznika nr 3 do Statutu powtórne postępowanie oceniające kierunku filologia klasyczna na uczelni wymienionej w § 1 nastąpi w roku akademickim 2023/2024.

§ 5

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy ciąży, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, obowiązek zawiadomienia Ministra Edukacji i Nauki o jego złożeniu.

§ 6

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Uniwersytetu Gdańskiego.

§ 7

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Stanisław Wrzosek

